

Горюнова Марина Миколаївна,
кандидат філологічних наук, доцент,
завідувач кафедри іноземних мов;

Савенко Тетяна Дмитрівна,
кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри іноземних мов;

Гаврисевич Анна Сергіївна,
завідувач відділу по роботі з іноземними студентами;
Національна академія статистики, обліку та аудиту

ПОДОЛАННЯ КОНФЛІКТІВ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ СПОСІБ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ ПРИ СПІЛКУВАННІ ВИКЛАДАЧІВ-МОВНИКІВ ТА ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ

Причиною конфлікту між викладачем і студентом в принципі може стати будь-яка ситуація, за якої виникає навіть незначна незгода двох сторін із якогось конкретного питання, проявляється протилежність або певна суперечливість судження й точок зору того, хто навчає, і того, хто навчається. При описі конфлікту як психологічної категорії під час навчального процесу, слід відзначити, що емоційна складова (підвищена роздратованість однієї зі сторін, взаємні докори й образи) має бути знята, тому що конфлікт розглядається нами не як запекла суперечка, а як інтелектуальне протистояння, протиставлення чи навіть двобій думок.

Наразі актуальними нам видаються три моменти:

1) момент зародження суперечливої ситуації (вмотивованість, заданість, несподіваність, актуальність, необхідність, підготовленість, умови, обставини);

2) момент припинення висловлювання думок, тобто безпосередньо сам конфлікт (зацікавленість, наполегливість, войовничість, млявість, аргументованість, багаж знань, інтелігентність, делікатність, глибина, тривалість, тональність суперечки);

3) момент підбиття підсумків дискусії (безкомпромісність, об'єктивність, парадоксальність, взаємна згода, поступливість, осмислення, принциповість, закінченість, перспективність, корисність).

Конфлікт як зіткнення думок може виникнути стихійно в аудиторії, або в позааудиторних ситуаціях; може бути спричинений викладачем як фактор, який полегшує пояснення нового або складного матеріалу; також він може бути «закладеним» у програму дискусії; може бути підказаний самими інофонами. При виникненні спору-конфлікту єдиним засобом його реалізації стає мовлення, яке впливає на співрозмовника. Як співрозмовники спілкуються (рівень володіння, обсяг лексичного запасу студента), як вони використовують свої особистісні, якості, особливості свого темпераменту та характеру, наскільки вони здатні підтримувати контакт, який у них власний досвід у техніці

спілкування – ці питання дуже важливі при аналізі суперечки-конфлікту. Ось чому такої актуальності набуває дослідження самопізнання викладачів-мовників, комунікативного використання особливостей особистості педагога, тобто поведінки викладача при спілкуванні з іноземними студентами. Оскільки для них викладач – особлива ланка в навчальному процесі, яка відкриває вікно у життя українського суспільства та демонструє це життя власним поведінковим прикладом, знайомить з культурою країни та культурою спілкування. Так, з перших днів перебування студентів на заняттях з української мови як іноземної вони вивчають діалоги, які побудовані на мовленнєвих моделях та зразках. Тому, скажімо, згідно усталених традицій українського народу навіть елементарне звертання до них викладача чи співробітника деканату на «ти», на чому наголошують з перших занять викладачі-мовники, спершу викликає в іноземців здивування, згодом – заперечення, а в подальшому, на старших курсах, – нерідко несприйняття чи навіть образу.

У зв'язку з цим загальний рівень культури, інтелігентності, широти і якості освіти викладача, ступінь його поінформованості про контингент студентів, з якими він працює, знань про країну, етно-психологічні особливості народу, традиції, релігію, ментальність тамтешнього населення, про важливі для цієї країни міжнародні події, під час проведення занять, участі у дискусіях, конференціях, виступах на вечірках та організованих іноземцями тематичних вечорах, культурних заходах особливого значення набувають персональні, особистісні якості викладача – педагога, професіонала, інтелектуала, щирого, контактного і дотепного співрозмовника, тактовного слухача при діалозі, а не дидактора-мораліста. У сенсі позитивного вирішення чи спробах згладжування конфлікту як однієї з неминучих складових навчально-виховного процесу, від обидвох його учасників вимагається максимальна увага до суті спору, суперечки чи конфлікту, оскільки йдеться передовсім про строго індивідуальний підхід, про врахування національних, соціальних, регіональних особливостей контактерів.

Список використаних джерел

1. Беспаленко А.М., Каленський В.П. Деякі психолого-педагогічні фактори як складники успішної організації навчання іноземців на підготовчому факультеті // Фахова підготовка іноземних громадян в Україні : сучасний стан і перспективи: Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції. Київ : Видавництво «Європейський університет», 2004. С.27-30.

2. Грищак В.В., Молоткова Г.О. Особливості періоду соціальної адаптації іноземних студентів протягом перших років навчання в українському ВНЗ. // Фахова підготовка іноземних громадян в Україні : сучасний стан і перспективи: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. Київ : Видавництво Київ.нац.торг.-екон.ун-т, 2002. С.3-7.